

Sygn. akt *I AGa 229/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jan Futro

Sędziowie: SA Małgorzata Gulczyńska (spr.)

SA Maciej Rozpędowski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w T.

przeciwko (...) S.A. w P. dawniej (...) S.A.

w P.

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 9 listopada 2017 r. sygn. akt IX GC 1124/16

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. oddala powództwo;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 14.417 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 22.581 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Gulczyńska Jan Futro Maciej Rozpędowski

I AGa 229/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem, w sprawie z powództwa (...) Sp. z o.o. w T. przeciwko (...) S.A. w P., Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany nie ma prawa obciążenia powoda, jako korzystającego, kosztami podatku akcyzowego w kwocie 289.620

zł, związanego z zakupem przez pozwanego, jako finansującego, pojazdu V. (...) z zabudową (...) do przewozu koni, dokonany na podstawie umowy leasingu operacyjnego nr (...) zawartej w dniu 30 czerwca 2015 r. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 28.898 zł tytułem kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i rozważania.

Powód prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m.in. wynajem i dzierżawa środków transportu.

W dniu 30 czerwca 2015 r. strony zawarły umowę leasingu operacyjnego, której przedmiotem był pojazd marki V. (...) z zabudową (...) do przewozu koni. Wartość ofertowa przedmiotu leasingu wynosiła 1.170.342 zł. W § 6B pkt 8 umowy powód oświadczył, że ustalona przez niego z dostawcą pojazdu cena przedmiotu leasingu nie odbiega od średniej wartości rynkowej w rozumieniu art. 82a ust. 4 ustawy z 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. nr 29, poz. 257 ze zm.), a w wypadku, gdy organy administracji państwowej zakwestionowałyby cenę sprzedaży jako odbiegającą od średniej wartości rynkowej i finansujący zobowiązany byłby ponieść z tego tytułu jakiegokolwiek dodatkowe koszty, które nie zostały wliczone do wartości przedmiotu leasingu lub zwrócone na rzecz finansującego przez korzystającego w formie opłaty dodatkowej, korzystający będzie zobowiązany do zwrotu tych kosztów na rzecz finansującego.

Przedmiot leasingu pozwany kupił od F. (...) w H..

Integralną część umowy leasingu stanowiły ogólne warunki umowy leasingu (OWUL), w których w punkcie 4.4 wskazano, że udokumentowane wydatki poniesione przez finansującego (pozwanego) w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu, w szczególności dotyczące przedmiotu leasingu, korzystający zobowiązany będzie zwrócić finansującemu w formie opłaty dodatkowej.

Ponadto punkt 4.16 OWUL stanowił, że do dnia spłaty należności finansującego z umowy leasingu, na korzystającym spoczywa obowiązek uiszczenia wszelkich opłat, które pozostawały w związku z zawarciem umowy leasingu, uruchomieniem przedmiotu leasingu, jak i użytkowaniem przedmiotu leasingu. Korzystający ponosić miał wszelkie ciężary, daniny publicznoprawne, kary i opłaty związane z własnością i posiadaniem przedmiotu leasingu.

Przed zawarciem umowy leasingu powód otrzymał od dostawcy pojazdu wyłącznie świadectwo homologacji i potwierdzenie wykonania przeglądu technicznego pojazdu. Przy zawieraniu umowy obie strony były przekonane, że przedmiot leasingu należy traktować jako pojazd ciężarowy, przy nabyciu którego na rynku wewnętrznym nie ma obowiązku uiszczenia podatku akcyzowego.

W dniu 8 lipca 2015 r. powód odebrał przedmiot leasingu i rozpoczął jego użytkowanie.

We wrześniu 2015 r., w trakcie kontroli środków trwałych wprowadzanych do ewidencji podatkowej, pracownik działu podatkowego pozwanej spółki powziął wątpliwości co do kwalifikacji przedmiotu leasingu jako pojazdu ciężarowego, a w związku z tym konieczności uiszczenia podatku akcyzowego.

W dniu 18 września 2015 r. pracownicy pozwanego: B. P., J. H. i M. P. spotkali się z prezes zarządu powodowej spółki oraz przedstawicielem powoda reprezentującym go przy zawieraniu umowy leasingu J. Z., w celu omówienia powstałych wątpliwości. Na spotkaniu tym obecni ustalili, że pozwany wystąpi o wydanie wiążącej informacji (...) akcyzowej, zaś powód dostarczy pozwanemu niezbędne w postępowaniu o wydanie (...) dokumenty.

W dniu 6 października 2016 r. D. (...) we W. wydał wiążącą informację akcyzową, w której zakwalifikował przedmiot umowy stron jako samochód osobowy, w związku z nabyciem którego należało uiścić podatek akcyzowy. Pismem z 13 października 2016 r. pozwany poinformował powoda o powyższej (...). Jednocześnie pozwany wezwał powoda do zapłaty podatku akcyzowego oraz związanych z nim odsetek od zaległości podatkowych, powołując się na postanowienia umowy leasingu.

Pismem z 26 października 2016 r. pozwany złożył odwołanie od decyzji Dyrektora Izby Celnej we W.. Decyzją z 10 stycznia 2017 r. D. (...) w W. utrzymał w mocy decyzję organu podatkowego pierwszej instancji.

W dniu 30 grudnia 2016 r. pozwany złożył w U. (...) w P. deklarację uproszczoną nabycia wewnątrzwspólnotowego dotyczącą pojazdu objętego umową stron. 21 grudnia 2016 r. uiszczył 230.324 zł tytułem podatku akcyzowego. Ponadto dokonał korekty w złożonym oświadczeniu o podatku VAT.

Gdyby powód wiedział o obowiązku uiszczenia podatku akcyzowego, nie zawarłby z pozwanym umowy leasingu.

Sąd Okręgowy uznał, że zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, ponieważ wykazał swój interes prawny. Rozstrzygnięcie zapadłe w niniejszym procesie zakończy spór między stronami, bo definitywnie rozstrzygnie czy pozwanemu przysługuje uprawnienie do obciążenia powoda kosztem uiszczanego podatku akcyzowego. Powodowi nie przysługuje wobec pozwanego dalej idące roszczenie, tj. o świadczenie. Swojego interesu prawnego powód słusznie upatrywał w ochronie łączącego strony stosunku leasingu. Pozwany powoływał się bowiem na postanowienia tej umowy, zgodnie z którymi powód miał zapłacić sporne należności po pierwszym wezwaniu, rygorem zaś nieuiszczenia opłat związanych z leasingiem jest odstąpienie od umowy.

Zdaniem Sądu, zarówno z treści umowy stron jak i ogólnych warunków umowy leasingu, stanowiących integralną część tej umowy, nie sposób wywieść, że powód ma obowiązek zwrócić pozwanemu koszt podatku akcyzowego.

O uprawnieniu takim nie stanowi § 6B ust. 8 umowy stron. Na mocy tego postanowienia powód zobowiązał się do poniesienia dodatkowych kosztów wyłącznie w sytuacji zakwestionowania przez organy administracji państwowej ceny sprzedaży przedmiotu leasingu, jako odbiegającej od średniej wartości rynkowej tego pojazdu, co w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie miało miejsca.

Nie sposób również uznać, aby o uprawnieniu takim stanowił punkt 4.4 OWUL, na podstawie którego powód zobowiązany był zwrócić finansującemu w formie opłaty dodatkowej wydatki poniesione w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu, w szczególności dotyczące przedmiotu leasingu lub jego wydania, a nieuwzględnione przez finansującego w wartości początkowej przedmiotu leasingu. Uiszczenie podatku akcyzowego przez pozwanego nie nastąpiło w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu, a w związku z nabyciem pojazdu na rynku wewnątrzwspólnotowym. Nie budzi wątpliwości, że pojazd ten pozwany nabył w związku z zawarciem przez strony umowy leasingu, jednakże zdaniem Sądu pozwany poniósł koszt podatku akcyzowego dużo później, niż miało miejsce zawarcie umowy leasingu i wydanie przedmiotu leasingu, zatem nie pozostawało to w związku z zawarciem umowy leasingu.

Pozwany powołał się także na punkt 4.16 OWUL, zgodnie z którym do dnia spłaty należności z umowy leasingu, na korzystającym spoczywa obowiązek uiszczania wszelkich opłat, które pozostają w związku z zawarciem umowy leasingu, uruchomieniem przedmiotu leasingu, jak i jego używaniem, korzystający ponosić ma wszelkie ciężary, daniny publicznoprawne, kary i opłaty związane z własnością i posiadaniem przedmiotu leasingu. Uiszczenie podatku akcyzowego nie stanowiło daniny publicznoprawnej związanej z własnością i posiadaniem przedmiotu leasingu, lecz z jego nabyciem. Nabycie pojazdu pozostawało zaś w gestii pozwanego.

Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwany, jako podmiot profesjonalnie trudniący się zawieraniem umów leasingu, od którego wymaga się szczególnej dbałości o własne interesy, winien zadbać o precyzyjne formułowanie zawieranych przez siebie umów, tak aby nie budziły one wątpliwości interpretacyjnych. Umowa stron została zawarta na wzorcu umownym przygotowanym przez pozwanego, wobec czego to na jego niekorzyść interpretować należy niejasne sformułowania tej umowy. W stanie faktycznym niniejszej sprawy nie sposób uznać, aby strony przy zawieraniu umowy zgodnie interpretowały powyższe postanowienia w ten sposób, aby powoda obciążać miał również koszt ewentualnego podatku akcyzowego, albowiem jak wynika z zeznań świadków J. Z. i M. P., w chwili zawarcia spornej umowy obie strony były przekonane, że w związku z nabyciem tego pojazdu pozwanego nie obciążał ten obowiązek.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji pozwany, jako profesjonalista, nie może się powoływać na brak weryfikacji przeznaczenia przedmiotu leasingu i oparcie się w tym zakresie na oświadczeniu strony powodowej, a to ze względu

na profesjonalny charakter prowadzonej działalności. Skoro to pozwany powziął wątpliwości co do prawidłowej kwalifikacji pojazdu, to winien i miał możliwość wyjaśnienia tej kwestii przed nabyciem pojazdu i zawarciem umowy leasingu.

O uprawnieniu pozwanego do obciążenia powoda spornymi kosztami nie stanowią również przepisy kodeksu cywilnego dotyczące umowy leasingu, gdyż to z uwagi na zaniedbanie pozwanego przy zawarciu umowy nie skalkulowano wszystkich kosztów związanych z nabyciem pojazdu.

Sąd zgodził się z powodem, że (...) nie stanowi o obowiązku uiszczenia podatku akcyzowanego w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z art. 7d ust. 3 ustawy z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (...) wiąże organy podatkowe wobec podmiotu, na rzecz którego została wydana, w odniesieniu do wyrobów akcyzowych albo samochodów osobowych, wobec których czynności podlegające opodatkowaniu akcyzą zostały dokonane po dniu, w którym została wydana. (...) wydana przez D. (...) we W. w dniu 6 października 2016 r. nie ustalała więc w sposób wiążący dla stron postępowania, że pojazd stanowiący przedmiot leasingu jest pojazdem przeznaczonym do przewozu osób, od zakupu którego na rynku wewnątrzunijnym przewidziano obowiązek uiszczenia podatku akcyzowego.

Skoro pozwany sam powziął wątpliwości co do klasyfikacji pojazdu i wystąpił o wydanie (...), na podstawie której zdecydował się zapłacić podatek akcyzowy, kosztów tych nie może przerzucić na powoda.

O kosztach procesu w punkcie 2 wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Wyrok w całości zaskarżył pozwany, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego przez nieprawidłową wykładnię a mianowicie art. 65 k.c. w zw. z pkt 4.4 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu poprzez przyjęcie, że podatek akcyzowy zapłacony przez pozwanego w związku z wewnątrzspółnotowym nabyciem samochodu osobowego nieuwzględniony w wartości początkowej przedmiotu leasingu nie stanowi wydatku poniesionego przez finansującego w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu, który powinien zostać zwrócony przez korzystającego finansującemu w formie opłaty dodatkowej,
2. naruszenie art. 709⁷ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że podatek akcyzowy zapłacony przez pozwanego w związku z wewnątrzspółnotowym nabyciem samochodu osobowego nie stanowi ciężaru związanego z własnością rzeczy,
3. naruszenie art. 709¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie interpretacji zawartej pomiędzy stronami umowy leasingu, zgodnie z którą wynagrodzenie pieniężne przysługujące finansującemu w związku z zawarciem umowy leasingu może być niższe od zapłaconej przez niego ceny nabycia przedmiotu leasingu,
4. naruszenie art. 101 ust. 2 ustawy o podatku akcyzowym w zw. z art. 21 § 1 pkt 1 ordynacji podatkowej poprzez ich niezastosowanie oraz art. 7 d ust. 3 ustawy o podatku akcyzowym przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że brak było podstaw do opodatkowania przedmiotu leasingu podatkiem akcyzowym z tego powodu, że wiążąca informacja akcyzowa została wydana po nabyciu przez pozwanego przedmiotu leasingu,
5. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez przyjęcie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za klasyfikację przedmiotu leasingu jako samochodu ciężarowego w sytuacji, gdy to powód zaklasyfikował przedmiot leasingu jako samochód ciężarowy i tak opisał go w dostarczonych pozwanemu dokumentach poprzedzających zawarcie umowy.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Sąd Apelacyjny uzupełnia ustalenia Sądu pierwszej instancji o następujące, bezsporne między stronami okoliczności.

Po wydaniu zaskarżonego wyroku pozwany zmienił nazwę na (...) SA w P..

Ponadto, wyrokiem z 10 stycznia 2018 r. Sąd Administracyjny w W., w sprawie (...) SA (...) oddalił skargę pozwanego na decyzję D. (...) w W. z 8 stycznia 2017 r. w przedmiocie wiążącej informacji akcyzowej. W uzasadnieniu wyroku stwierdzono, że pojazd (...), (...) należy zaklasyfikować do pozycji (...) („Samochody i pozostałe pojazdy silnikowe przeznaczone zasadniczo do przewozu osób”), czyli jako samochód osobowy podlegający podatkowi akcyzowemu.

W grudniu 2016 r. pozwany wystawił fakturę, obciążając powoda opłatą podatkową na kwotę 283.644,15 zł. Po zakończeniu umowy powód wykupił leasingowany pojazd na warunkach ustalonych w umowie. Wystawiając fakturę po wykupie strona pozwana oświadczyła, że nie zrzeka się roszczeń o zapłatę opłaty dodatkowej.

Powyższe okoliczności wskazują, że powód, mimo wygaśnięcia umowy leasingu, zachował interes prawny w niniejszym sporze. Nie był on zresztą przez stronę pozwaną w apelacji podważany.

Spór w sprawie dotyczy dwóch kwestii – konieczności uiszczenia podatku akcyzowego od pojazdu objętego umową leasingu oraz możliwości obciążenia powoda kosztami tego podatku w trakcie realizowania umowy leasingu. Słusznie pozwany podnosi, że powód, decydując się na wytoczenie niniejszego powództwa, winien w myśl art. 6 k.c. wykazać, że podatek został przez pozwanego zapłacony niesłusznie lub że umowa stron wykluczała ponoszenie przez powoda podatków, które zostały zapłacone po ustaleniu wysokości opłat leasingowych.

Sąd Okręgowy wypowiedział się wyłącznie co do drugiego zagadnienia i rozstrzygnął je błędnie. Nie można zgodzić się bowiem z Sądem pierwszej instancji, że uiszczenie podatku akcyzowego przez pozwanego nie nastąpiło w związku z zawarciem i wykonaniem umowy leasingu, „a w związku z nabyciem przez niego pojazdu na rynku wewnątrzspółnotowym”. Rozważania Sądu w tej kwestii są wewnętrznie sprzeczne. Dla stron umowy było jasne, że pojazd zostanie nabyty na rynku wspólnotowym. Jest też niewątpliwe, że pozwany nabył go właśnie w związku z zawartą z powodem umową leasingu, co zresztą w kolejnym zdaniu Sąd Okręgowy zaznaczył. Z rozważań Sądu zdaje się wynikać, że za kluczową dla przesądzenia, że podatek nie został zapłacony w związku z umową leasingu uznał okoliczność, że pozwany poniósł koszt podatku akcyzowego dużo później, niż miało miejsce zawarcie umowy i wydanie przedmiotu leasingu. W świetle umowy stron bezpośredni związek czasowy wydatków z chwilą zawarcia umowy nie był jednak warunkiem domagania się ich zwrotu od korzystającego.

Poza poczynionymi przez Sąd Okręgowy ustaleniami co do treści umowy, Sąd Apelacyjny uznaje za istotne postanowienia jej § 6A umowy. W jego punkcie 2 wskazano wartość ofertową – równą cenie nabycia pojazdu, a w punkcie 3 wartość początkową, w skład której m.in. wchodziły poniesione przez finansującego wydatki, w tym m.in. podatek akcyzowy (3b).

W punkcie 4.1. OWUL postanowiono, że na dzień zawarcia umowy leasingu, kwotowe warunki finansowe ustalone zostały w oparciu o wartość ofertową przedmiotu leasingu. Podstawą do obliczenia ostatecznej wartości opłat leasingowych i innych należności finansującego wynikających z umowy leasingu stanowić będzie wartość początkowa przedmiotu leasingu.

W punkcie 4.2. OWUL ustalono wartość początkową przedmiotu leasingu jako równą cenie zapłaconej dostawcy za przedmiot leasingu, powiększoną o koszty poniesione przez finansującego związane z nabyciem przedmiotu leasingu.

Powołany przez Sąd Okręgowy punkt 4.4. dotyczy wydatków poniesionych w związku z zawarciem i wykonaniem umowy, a nie uwzględnionych w wartości początkowej. Korzystający zobowiązany jest zwrócić je finansującemu w formie opłaty dodatkowej.

W świetle wyżej przedstawionych postanowień umowy i OWUL jest dla Sądu Apelacyjnego niewątpliwe, że wola stron było obciążenie korzystającego wszelkimi wydatkami, w tym opłatami i podatkami, jakie pozwany będzie musiał ponieść w związku z nabyciem przedmiotu leasingu. Jeśli wydatki zostały poniesione przez pozwanego przed ustalaniem opłat leasingowych, to były uwzględnione w wartości początkowej (§ 6A 3.b umowy i punkt 4.2. OWUL). Jeśli natomiast zostały poniesione później, to winny zostać zwrócone jednorazowo, w formie opłaty dodatkowej (punkt 4.4. OWUL).

Sąd Okręgowy za istotne dla rozstrzygnięcia sprawy uznał, że strony zawierały umowę z wykorzystaniem wzorca przygotowanego przez pozwanego i w związku z tym pozwany nie może się powoływać na postanowienia, które nie zostały zredagowane w sposób jasny. Sąd nie wskazał jednak, które z postanowień wzorca uznaje za niespełniające wymagań przepisu art. 385 § 2 k.c. Wynikająca z § 6A i punktów 4.1.-4.4. OWUL zasada obciążenia powoda wszystkimi wydatkami, jakie finansujący poniesie w związku z nabyciem przedmiotu leasingu jest dla Sądu Apelacyjnego jasna. Odpowiada nadto regulacjom kodeksowym.

W myśl art. 709¹ k.c. wynagrodzenie finansującego jest równe co najmniej cenie nabycia rzeczy. Trafnie skarżący odwołuje się do art. 3 ust. 2 ustawy z 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz.U z 2014 poz. 915), zgodnie z którym w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług lub podatkiem akcyzowym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego omówione wyżej regulacje były zrozumiałe także dla stron procesu. Postawa powoda, ujawniona w czasie korespondencji i rozmów prowadzonych po powstaniu u pozwanego wątpliwości co do potrzeby zapłaty akcyzy, wskazuje, że miał on jasność co do tego, że finalnie na nim spoczywa obowiązek poniesienia kosztów związanych z ewentualną akcyzą. Był jednak przekonany, że pojazd nie spełnia kryteriów samochodu osobowego i nie podlega podatkowi akcyzowemu.

Podkreślając profesjonalny charakter działalności pozwanego Sąd Okręgowy nie dostrzegł, że w zakresie działalności powodowej spółki mieści się wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek. Kwestia akcyzy należnej od samochodów osobowych nie była z pewnością dla powoda zagadnieniem nowym. Obie strony należy zatem uważać za profesjonalistów i trudno mówić o braku równowagi stron umowy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego spór między stronami zaistniał nie dlatego, że różnie interpretowano wynikające z umowy obowiązki finansującego i korzystającego, lecz dlatego, że obie strony zakładały, że przedmiotem leasingu jest samochód ciężarowy, niepodlegający temu podatkowi. Wyszukane w toku sporu zarzuty co do tego czyje działania lub zaniechania doprowadziły do tego błędu i czy mógł on być dostrzeżony przez stronę przeciwną, są dla rozstrzygnięcia sprawy nieistotne. Żadna ze stron nie uchyliła się bowiem w ustawowym terminie od skutków prawnych oświadczenia woli (art. 84 § 1 i 2 oraz art. 88 § 1 i 2 k.c.).

Podatek akcyzowy jest naliczany zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1114 z późn. zm.), m.in. w przypadku nabycia wewnątrzwspólnotowego wyrobów akcyzowych. W myśl art. 101 ust. 2 powyższej ustawy obowiązek podatkowy z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego samochodu osobowego niezarejestrowanego wcześniej na terytorium kraju zgodnie z przepisami o ruchu drogowym powstaje z dniem:

1) przemieszczenia samochodu osobowego z terytorium państwa członkowskiego na terytorium kraju – jeżeli nabycie prawa rozporządzania samochodem osobowym jak właściciel nastąpiło przed przemieszczeniem samochodu na terytorium kraju;

2) nabycia prawa rozporządzania samochodem osobowym jak właściciel – jeżeli nabycie prawa rozporządzania samochodem osobowym jak właściciel nastąpiło po przemieszczeniu samochodu osobowego na terytorium kraju;

3) złożenia wniosku o rejestrację samochodu osobowego na terytorium kraju zgodnie z przepisami o ruchu drogowym – jeżeli podmiot występujący z wnioskiem o rejestrację na terytorium kraju nabytego wewnątrzwspólnotowo samochodu osobowego nie jest jego właścicielem.

Przepis art. 106 ust. 2 i 3 ustawy o podatku akcyzowym stanowi, że podatnik z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego samochodu osobowego jest obowiązany po dokonaniu jego przemieszczenia na terytorium kraju, bez wezwania organu podatkowego złożyć deklarację uproszczoną, według ustalonego wzoru, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 14 dni, licząc od dnia powstania obowiązku podatkowego, nie później jednak niż w dniu rejestracji samochodu osobowego na terytorium kraju zgodnie z przepisami o ruchu drogowym, a w terminie 30 dni licząc od dnia powstania obowiązku podatkowego, nie później jednak niż w dniu rejestracji samochodu osobowego na terytorium kraju dokonać obliczenia i zapłaty akcyzy na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

Obowiązek zapłaty podatku akcyzowego wynika więc z ustawy i aktualizuje się najpóźniej z dniem złożenia wniosku o rejestrację samochodu. Obowiązek ten jest niezależny od woli stron, ich świadomości, a nawet staranności na etapie zawierania umowy co do powzięcia informacji o podleganiu pojazdu akcyzie.

Powstaje zatem pytanie czy pozwany tracił prawo do zwrotu podatku od korzystającego jeśli błędnie zakładał, że pojazd nie podlegał akcyzie i uiścił ją z naruszeniem wyżej przedstawionych terminów. W ocenie Sądu Apelacyjnego ani umowa stron, ani postanowienia OWUL nie dają podstaw do przyjęcia, że pozwany mógł domagać się zwrotu tego podatku tylko w przypadku rozliczenia go na etapie zawierania umowy.

Punkt 4.1. OWUL stanowi, że warunki finansowe na dzień zawarcia umowy leasingu ustalone zostały w oparciu o wartość ofertową przedmiotu leasingu. Podstawę do obliczenia ostatecznej wartości opłat leasingowych i innych należności finansującego wynikających z umowy leasingu miała natomiast stanowić wartość początkowa przedmiotu leasingu, która – jak wyżej wskazano – obejmować miała m.in. podatek akcyzowy, jeśli przedmiot leasingu takiemu podatkowi by podlegał (§ 6A punkt 3b umowy).

Możliwość żądania wydatków poniesionych po ustaleniu wartości początkowej stwarzał natomiast art. 4.4. OWUL, który dotyczył właśnie takiej sytuacji. Nie wnikając w to, w jakiej konkretnej dacie powstał obowiązek zapłacenia akcyzy, nie budzi wątpliwości, że stało się to najpóźniej w chwili sprowadzenia pojazdu na teren kraju i otrzymania od dostawcy faktury. Jest też oczywiste, że pozwany terminu tego nie dochował i uiścił podatek dopiero po kilkunastu miesiącach. Strony w niniejszej sprawie nie podały kiedy została określona wartość początkowa. Z twierdzeń pełnomocników złożonych na rozprawie apelacyjnej, zdaje się wynikać, że miało to miejsce przed zaplaceniem podatku akcyzowego, co usprawiedliwiałoby brak rozliczenia kosztów tego podatku w opłatach leasingowych.

Podsumowując powyższe rozważania: jest niewątpliwe, że podatek akcyzowy ma związek z nabyciem wyrobu akcyzowego. Jeśli przedmiot podlegający akcyzie zostaje oddany w leasing, to akcyza stanowi koszt nabycia przedmiotu leasingu. Koszty nierozliczone w wartości początkowej mogły zostać nałożone na powoda w formie opłaty dodatkowej.

Aktualizuje się więc zagadnienie celowości zapłacenia tego podatku przez pozwanego.

Nie można podzielić stanowiska powoda i Sądu Okręgowego, że wydanie (...) pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. Po pierwsze, rozstrzygnięcie o konieczności uiszczenia podatku należy do organów podatkowych, a nie sądów powszechnych. Po drugie, to na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że pozwany przerzuca na niego ciężar zapłaty podatku, który uiścił bez podstawy prawnej. Po trzecie, strony wspólnie uzgodniły, że wątpliwości co do potrzeby uiszczenia akcyzy rozstrzygną występując o (...).

Dysponując ostateczną decyzją administracyjną – wiążącą informacją akcyzową, stwierdzającą że samochód będący przedmiotem umowy stron winien zostać zakwalifikowany jako podlegający akcyzie samochód osobowy – Sąd Apelacyjny nie miał przesłanek do stwierdzenia, że podatek ten został zapłacony przez pozwanego bezpodstawnie.

Słusznie natomiast Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie mogły znaleźć zastosowania postanowienia § 6B pkt 8 umowy i punktu 4.16. OWUL. Pierwsze z nich dotyczyły bowiem uznania przez organ celny, że podana w umowie wartość nabycia została zaniżona, co w sprawie nie miało miejsca. Punkt 4.16 OWUL dotyczy natomiast opłat mających związek z własnością rzeczy, których obowiązek zapłaty wynikał nie z samego nabycia przedmiotu leasingu, lecz z jego posiadania i własności. W tej mierze oraz co do naruszenia przepisu art. 709⁷ § 1 k.c. zarzuty apelacji były niezasadne.

Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok zmieniono, oddalając powództwo. W konsekwencji powód, jako przegrywający, winien na podstawie art. 99 w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. ponieść koszty postępowania w obu instancjach. Wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego ustalono na podstawie § 15 ust. 3, § 2 pkt 7 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804), przy czym przed Sądem pierwszej instancji zastosowanie miały przepisy w brzmieniu obowiązującym przed dniem 27 października 2016 r. W związku z tym zasądzono od powoda na rzecz pozwanego tytułem kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję 14.417 zł, a w postępowaniu apelacyjnym 8.100 zł oraz 14.481 zł tytułem poniesionej opłaty od apelacji.

Maciej Rozpędowski Jan Futro Małgorzata Gulczyńska

--	--	--